

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Josefem Strakou ve věci

žalobce: **Consulting Company Novasoft, a. s.**
sídlem Cedrová 1236, 252 42 Jesenice
zastoupený advokátem JUDr. Michalem Korčákem
se sídlem Milady Horákové 101, 160 00 Praha 6

proti
žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
se sídlem Zborovská 11, 150 21 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2020, č. j. 143432/2019/KUSK,
sp. zn. SZ_143432/2019/KUSK/2,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

1. Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy (dále jen „policejní orgán“) zaznamenala, že neznámý řidič dne 26. 7. 2019 v 9:54 hodin v Praze 5 v ulici Poncarova řídil motorové osobní vozidlo a přitom překročil nejvyšší povolenou rychlost, neboť v úseku, kde byla maximální povolená rychlost 50 km.h.⁻¹ jel rychlostí 81

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

(po odečtu tolerance 78) km.h⁻¹. Jednalo se o vozidlo X, značky V. P., jehož provozovatelem je žalobce (dále též jen „vozidlo žalobce“). Policejní orgán proto vyzval žalobce jakožto provozovatele ke sdělení identity řidiče, čemuž žalobce vyhověl a sdělil, že řidičem vozidla byl žalobcův obchodní manažer J. K., jehož si policejní orgán následně předvolal k podání vysvětlení. Předvolaný J. K. při podání vysvětlení dne 26. 9. 2019 vypověděl: *„Vozidlo mám od svého zaměstnavatele svěřeno k užívání. Mohu jej užívat i k soukromým účelům a zapůjčovat rodinným příslušníkům. Dne 26. 7. 2019 vím, kdo vozidlo řídil, jelikož se jednalo o osobu uvedenou v poučení, odepírám podat vysvětlení.“*

2. Policejní orgán poté postoupil spisový materiál (obsahující též fotografie vozidla žalobce včetně protokolu o měření rychlosti) Městskému úřadu Černošice, odbor dopravy (dále jen „správní orgán I. stupně“), který žalobci následně oznámil zahájení řízení o přestupku, kterého se měl žalobce jakožto provozovatel vozidla dopustit tím, že porušil ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) a § 10 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění zákona č. 285/2018 Sb. (dále jen „zákon o silničním provozu“), neboť přikázal nebo svěřil samostatné řízení vozidla osobě, o které nezná údaje potřebné k určení její totožnosti. Oznámení o zahájení řízení současně obsahovalo poučení, že skutečnosti zaznamenané policejním orgánem nepochybně nasvědčují spáchání přestupku, nebude konáno ústní jednání, ledaže by o to žalobce výslovně požádal. Součástí předmětného oznámení bylo též poučení, že ve lhůtě 10 dnů od jeho doručení se žalobce může seznámit s podklady pro vydání rozhodnutí.
3. Žalobce ve vyjádření ze dne 11. 10. 2019 namítal, že s obviněním z uvedeného přestupku nesouhlasí. Připomněl, že policejnímu orgánu sdělil totožnost řidiče, jímž je jeho zaměstnanec J. K., který má předmětné vozidlo svěřeno k užívání nejen pro služební účely, ale i pro účely soukromé a může jej zapůjčovat i rodinným příslušníkům. Rovněž připomněl, že J. K. vyhověl výzvě policejního orgánu a dostavil se k podání vysvětlení, avšak toto vysvětlení odmítl podat s tím, že osoba řídící vozidlo byla osobou uvedenou v poučení v předvolání. Žalobce proto usuzoval, že se nemohl dopustit jakéhokoli přestupkového jednání, jelikož osoba, která má vozidlo svěřeno k užívání, zná osobu, ale odmítá to sdělit, přičemž zákon o silničním provozu ukládá provozovateli znát údaje potřebných k určení totožnosti osoby, které vozidlo svěřil nebo přikázal k řízení, ale nikoliv povinnost tyto údaje dále sdělovat. Připomněl, že osoba podávající vysvětlení pouze využila svého zákonného práva odepřít podat vysvětlení, nelze však připustit výklad, že odepře-li provozovatelem označená osoba podat vysvětlení, pak bude postižen provozovatel. Žádnou takovou skutkovou podstatu zákon nezná. Je třeba rozlišovat mezi situací, kdy provozovatel sdělí, že nezná údaje potřebné k určení totožnosti řidiče, a situací, kdy označený řidič využije práva odepřít podání vysvětlení. Žalobce proto navrhoval, aby řízení bylo zastaveno.
4. Správní orgán I. stupně rozhodnutím ze dne 21. 10. 2019, č. j. MUCE 6624/2019 OP/Vys, sp. zn. S-MUCE 63038/2019 OP/Vys (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125d odst. 1 písm. e) zákona o silničním provozu, kterého se žalobce dopustil tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 odst. 1 písm. d) téhož zákona dne 26. 7. 2019 na nezjištěném místě svěřil vozidlo osobě, u níž nezná potřebné údaje k určení totožnosti, za což mu byl uložen správní trest pokuty 20 000 Kč a dále povinnost paušální náhrady nákladů řízení ve výši 1 000 Kč. V odůvodnění prvostupňového rozhodnutí správní orgán I. stupně uvedl, že pokud žalobcem uvedená

osoba sama sebe neoznačila jako řidiče, a současně odepřela podat vysvětlení s odkazem na způsobení trestního stíhání sobě nebo osobě blízké, pak nelze vyloučit, že vozidlo žalobce řídil některý z rodinných příslušníků této osoby, čemuž nasvědčuje i vyjádření žalobce, že jeho zaměstnanci mohou jeho vozidlo využívat i pro soukromé účely a půjčovat jej i rodinným příslušníkům. Z toho správní orgán I. stupně dovodil, že žalobce nezná údaje potřebné k určení totožnosti osoby, které svěřil vozidlo k samostatnému řízení. Současně zdůraznil, že osobu blízkou může ve smyslu § 22 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, být pouze osoby fyzická, nikoliv právnická. Žalobce jakožto právnická osoba je proto oprávněn totožnost osoby řidiče sdělit a nemůže se odvolávat na osobu blízkou, přičemž pokud tak neučiní, pak porušuje povinnosti provozovatele. V této souvislosti správní orgán I. stupně znovu připomněl obsah žalobcova vyjádření adresovaného policejnímu orgánu, v němž žalobce sdělil nejen to, které osobě toto vozidlo svěřil, ale rovněž sdělil, že předmětné vozidlo mohli označit rodinní příslušníci této osoby. Proto pokud žalobcem označený řidič (jeho zaměstnanec) odepřel podat vysvětlení a neoznačil konkrétní osobu, pak existuje možnost, že vozidlo řídil některý z rodinných příslušníků tohoto zaměstnance, což žalobce v souvislosti se svěřením vozidla svému zaměstnanci umožnil. Předal-li tedy žalobce své vozidlo uvedené osobě a současně jí umožnil jej užívat spolu s rodinnými příslušníky této osoby, pak není zbaven odpovědnosti provozovatele ve smyslu § 10 odst. 4 zákona o silničním provozu.

5. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání. V něm shodně jako v průběhu řízení na prvním stupni namítal, že svou povinnost splnil, neboť jakožto provozovatel sdělil identitu osoby řídící jeho vozidlo, přičemž nemůže být sankcionován za to, že tato osoba odmítla podat vysvětlení s odůvodněním, že auto řídila osoba blízká. Dále žalobce namítal, že správní orgán I. stupně jej poučil o možnosti žádat provedení ústního jednání i o možnosti seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí, avšak nevyrozuměl jej o termínu provádění důkazů mimo jednání, stejně tak o tomto úkonu nevyhotovil protokol.
6. Žalovaný rozhodnutím ze dne 6. 10. 2020, č. j. 143432/2019/KUSK, sp. zn. SZ_143432/2019/KUSK/2 (dále jen „napadené rozhodnutí“) změnil prvostupňové rozhodnutí tak, že uložený správní trest pokuty snížil na částku 4 000 Kč. Ve zbytku však prvostupňové rozhodnutí potvrdil a zcela se ztotožnil s právními a skutkovými závěry správního orgánu I. stupně. Tyto závěry podpořil odkazem na judikaturu, konkrétně připomněl rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 21/2011 – 52, podle něhož ke splnění povinnosti provozovatele dle § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu nestačí znát jen okruh pravděpodobných řidičů, nýbrž je třeba vědět, které konkrétní osobě bylo přikázáno nebo svěřeno řízení vozidla, resp. komu bylo umožněno vozidlo řídit.

II. Obsah podání účastníků

7. Žalobce v žalobě namítá, že správních orgány obou stupňů dovozují odpovědnost za přestupek provozovatele jen na základě skutečnosti, že jím provozované vozidlo může řídit nejen osoba, jež je u žalobce zaměstnána a které bylo vozidlo svěřeno, ale i rodinní příslušníci. S tím však žalobce nesouhlasí, neboť žádný právní předpis nestanoví, aby jedno vozidlo mohla užívat jen jedna osoba. Zákon ukládá provozovateli toliko povinnost znát údaje potřebné k určení totožnosti osoby řidiče, ale nikoliv zajistit, aby vozidlo mohlo být řízeno jen jedinou osobou. Žalobce připomíná, že vyhověl policejnímu orgánu a sdělil

jednu konkrétní osobu, která jeho vozidlo v danou dobu řídila, tedy rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 21/2011 – 52, jímž argumentuje žalovaný, není na danou věc přílehlavý. Pokud by totiž vozidlo žalobce řídil rodinný příslušník jeho zaměstnance, byla by tato skutečnost uvedena v knize jízd a žalobce by uvedl jako osobu řidiče ji. To se však nestalo, žalobcovo vozidlo řídil J. K. a správní orgány neprokázaly, že by tomu tak nebylo.

8. Dle žalobce nemá oporu v dokazování závěr žalovaného, že umožnění řízení vozidla rodinným příslušníkům představuje široký a neurčitý pojem, který nevyhovuje požadavku na údaje potřebné k určení totožnosti řidiče a pro které by měl žalobce jakožto provozovatel ztratit zákonem vyžadovanou kontrolu nad provozováním svého vozidla. Žalobce opětovně připomíná, že pokud by jeho vozidlo řídil rodinný příslušník zaměstnance, byla by tato skutečnost zaznamenána v knize jízd, díky níž měl žalobce své vozidlo stále pod kontrolou ve vztahu k tomu, kdo vozidlo řídí, neboť je schopen na požádání schopen určit řidiče v jakýkoliv okamžik. Pokud mají správní orgány za to, že žalobce tuto kontrolu nevykonává, pak musí tuto skutečnost prokázat, což neučinily. Je totiž povinností správních orgánů prokazovat zavinění, naopak obviněný není povinen svoji nevinu prokazovat. Žalobce se rovněž domnívá, že pokud by správním orgánům sdělil totožnost rodinných příslušníků J. K., pak by správní orgány zřejmě přišly s argumentací, že provozovatel vozidla pouze stanovil okruh případných řidičů v době spáchání přestupku. Totožnost rodinných příslušníků však žalobce nebyl povinen sdělovat, neboť žádný z rodinných příslušníků vozidlo v době spáchání přestupků neřídil.
9. Žalobce dále namítá, že splnil svou povinnost sdělit údaje o osobě řidiče, a proto nemůže být trestán za to, že tento řidič později odmítl podat vysvětlení s odkazem na osobu blízkou. Žádnou takovou skutkovou podstatu zákon nezná. K tíži žalobce proto nemůže jít skutečnost, že správní orgány schopny dokázat vinu jím označeného řidiče poté, co tento řidič odmítl podat vysvětlení. Žalobce není schopen ovlivnit, zda jím označený řidič využije svého práva garantovaného čl. 37 Listiny, je schopen toliko splnit svoji povinnost označit řidiče, ale pak je na správních orgánech, aby konaly a prokázaly vinu osobě označené jako řidič.
10. Žalobce rovněž nesouhlasí se způsobem vypořádání jeho odvolací námítky, již brojil proti způsobu neprovedení dokazování mimo ústní jednání. Připomíná, že správní řád sice předpokládá možnost rozhodnout meritorně bez nařízení ústního jednání i provést důkaz listinou mimo ústní jednání, k takovému postupu však stanovuje podmínky. Dle § 51 odst. 2 správního řádu by účastníci předně měli být vyrozuměni o záměru provést důkaz listinou a dále by podle § 18 odst. 1 téhož zákona měl o tomto úkonu sepsán protokol. Tedy správní orgán buďto nařídí ústní jednání a v rámci něj provede dokazování, nebo provede dokazování mimo ústní jednání, o jehož termínu musí účastníka vyrozumět. Nelze si však představit situaci, kdy správní orgán neprovede žádný z výše uvedených způsobů dokazování a vydá rozhodnutí, takový postup správní řád nezná a neumožňuje. Žalobce má tedy za to, že byl postupem správních orgánů zkrácen na svých právech, kdy nemohl být přítomen prováděnému dokazování.
11. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech napadeného rozhodnutí, připomněl, že odpovědnost provozovatele je objektivní a nevyžaduje zavinění, a připojil rozsáhlou citaci různé judikatury.
12. Žalobce ve své replice oponuje, že žalovaný i ve svém vyjádření k žalobě vychází z liché úvahy, že žalobce nevyužil své možnosti zprostit se odpovědnosti provozovatele. K tomu

opětovně připomíná, že žalobce této možnosti využil, neboť jakožto provozovatel splnil svou povinnost a řidiče označil. Žalobce rovněž poukazuje na rozpory ve vyjádření žalovaného, který v jedné části vyjádření tvrdí, že osoba označená žalobcem jako řidič prohlásila, že řidiče nebyla a že vozidlo řídila jiná osoba, zatímco v jiné části vyjádření tvrdí, že žalobcem označený řidič v podání vysvětlení sdělil, že má vozidlo svěřeno od zaměstnavatele a může jej zapůjčovat i rodinným příslušníkům a že ví, kdo vozidlo řídil, ale odmítl to sdělit. Osoba označená žalobcem jako řidič tedy nikdy nepopřela, že by nebyla osobou, která vozidlo řídila, pouze využila svého práva odepřít podání vysvětlení. Dle žalobce přitom ani správními orgány dovozovaná hypotetická možnost, že by vozidlo mohla řídit jiná osoba, nezakládá jeho odpovědnost za přestupek. Pokud by totiž řídil vozidlo někdo z rodinným příslušníků zaměstnance, byla by tato osoba uvedena žalobcem jako osoba, jež v době spáchání přestupku vozidlo řídila.

IV. Posouzení věci krajským soudem

13. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by bylo nutné přihlédnout z moci úřední, soud neshledal.
14. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci s tímto postupem vyslovili souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

IV.a) Otázka dokazování listinami mimo jednání

15. Podstatou jednoho z žalobních bodů je otázka, zda správní orgán I. stupně pochybil, když provedl důkaz listinou, aniž by tak učinil buďto při ústním jednání, nebo při dokazování mimo ústní jednání, avšak s protokolárním záznamem o tomto úkonu a současně o vyrozumění účastníka o termínu tohoto úkonu.
16. Jak plyne z obsahu správního spisu a z odůvodnění prvostupňového rozhodnutí, správní orgán I. stupně vycházel při zjišťování skutkového stavu pouze z listin shromážděných policejním orgánem. Za těchto okolností se soud ztotožňuje se závěrem správních orgánů, že ke splnění účelu řízení a uplatnění práv žalobce nebylo nezbytné ústní jednání nařizovat (srov. § 49 odst. 1 větu první správního řádu ve spojení se závěry rozsudku NSS ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015 - 46, bod 23 a 24). Ostatně ani žalobce nezpochybňuje, že by ústní jednání muselo být nezbytně konáno, pouze je přesvědčen, že bylo-li prováděno dokazování listinami mimo jednání, pak jej správní orgán I. stupně měl o tomto postupu vyrozumět, a jednak o tomto úkonu měl být sepsán protokol.
17. Otázkou, zda je správní orgán povinen vyrozumívat účastníka o provádění důkazu listinami mimo jednání, se NSS výslovně zabýval v rozsudku ze dne 13. 3. 2013, č. j. 1 As 157/2012 - 40, přičemž dovodil: „*V přítomnosti účastníků řízení či veřejnosti se důkaz listinou provádí tak, že se přečte nebo sdělí její obsah (§ 53 odst. 6 správního řádu). Jinak se o provedení důkazu listinou učiní pouze záznam do spisu. Bylo by naprosto bezúčelné, aby žalovaný musel informovat stěžovatelku o tom, že v uvedený den a hodinu si hodlá přečíst jí předložené listiny, a tak jimi provést důkaz. Tím spíše, že správní orgán není povinen sdělovat účastníkům řízení předběžný úsudek o důkazu plynoucí z provedeního důkazního prostředku. Své úvahy o hodnocení důkazu vtělí správní orgán až do odůvodnění správního rozhodnutí (§ 68 odst. 3*

správního řádu). S obsahem listinného důkazního prostředku se může účastník řízení seznámit při nahlížení do spisu, např. v souvislosti se seznamováním se s podklady před vydáním rozhodnutí“ (zdůraznění doplněno zdejším soudem; obdobně srov. např. též rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2019, č. j. 9 As 380/2017 - 46). Ke způsobu provádění dokazování listinami se judikatura opakovaně vyjádřila v tom smyslu, že pokud správní orgán splní dvě podmínky, kterými jsou: (i) založení listiny do spisu podle § 17 odst. 1 správního řádu a (ii) účastník řízení má možnost se s těmito listinami seznámit při nahlížení do spisu podle § 36 odst. 3 správního řádu, pak lze provádět dokazování i jednoduše tím, že je listina vložena do spisu (srov. rozsudky NSS ze dne 29. 6. 2016, č. j. 2 As 33/2016 - 53, ze dne 11. 1. 2012, č. j. 1 As 125/2011 - 163, či ze dne 8. 2. 2012, č. j. 3 As 29/2011 - 51).

18. Od závěrů výše odkazované judikatury není důvod se odchýlit. Soud proto konstatuje, že správní orgán I. stupně nijak nepochybil, provedl-li dokazování listinami tím, že je toliko vložil do spisu, aniž by tak činil za osobní přítomnosti žalobce, resp. aniž by žalobce explicitně vyrozumíval o svém záměru vložit listiny do spisu či jej informoval o termínu tohoto vkládání. Zcela postačovalo, měl-li žalobce možnost se s těmito listinami seznámit nahlédnutím do spisu ještě předtím, než došlo k vydání prvostupňového rozhodnutí. Jak přitom plyne z obsahu spisu, správní orgán I. stupně této povinnosti dostál, neboť oznámení o zahájení řízení obsahovalo i poučení ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. Nic tedy nebránilo tomu, aby správní orgán I. stupně z obsahu těchto listin vycházel při zjišťování skutkového stavu, z něhož se odvíjí podoba výroku o vině.
19. Soud pouze pro úplnost uvádí, že pokud by účastník musel být vyrozumíván o termínu provádění dokazování mimo jednání s možností se jej zúčastnit (jak požaduje žalobce), pak by jakékoliv rozlišování mezi konáním a nekonáním ústního jednání prakticky postrádalo smysl, neboť v obou případech by byla předpokládána osobní přítomnost účastníka, čímž by pojmy „při jednání/mimo jednání“ zcela splývaly a reálně by se ničím neodlišovaly (leda akademicky). Proto trval-li žalobce na své osobní přítomnosti při provádění dokazování listinami, bylo na něm, aby po obdržení oznámení o zahájení řízení (jež výslovně obsahovalo upozornění na možnost rozhodnou i bez ústního jednání, ledaže by obviněný na jednání trval) sdělil, že nařízení ústního požaduje. Neučinil-li tak, nemůže nyní správnímu orgánu I. stupně vyčítat, že ho ještě zvláště nepřizýval k osobní účasti na dokazování mimo jednání.
20. Soud dává žalobci zčásti za pravdu, že o provedení důkazu listinami nebyl pořízen žádný protokol. Nicméně NSS ve svém rozsudku ze dne 29. 6. 2016, č. j. 2 As 33/2016 - 53, vyložil, že *„[d]ůkaz listinou je totiž specifický v tom, že účastník může zpochybňovat toliko správnost nebo pravost listiny, jejíž obsah je neměnný. Nachází-li se taková listina po celou dobu řízení ve spisu a účastník řízení se s ní může seznámit, nejde o vadu, která by mohla ovlivnit zákonnost řízení ani následného rozhodnutí, neboť účastníku řízení nic nebrání ji jakkoli konfrontovat kdykoli v průběhu řízení“* (zvýrazněno zdejším soudem). Ani od tohoto judikatorního závěru není důvod se odchýlit, proto lze konstatovat, že provedením důkazu listinou mimo ústní jednání bez současného vyhotovení protokolu o tomto úkonu nepředstavuje procesní vadu mající vliv na zákonnost napadeného či prvostupňového rozhodnutí.
21. Soud tedy shrnuje, že k provedení dokazování došlo v řízení před správním orgánem I. stupně jednoduše tím, že předmětné listiny byly vloženy do správního spisu podle § 17 odst. 1 správního řádu (srov. opět rozsudek NSS ze dne 29. 6. 2016, č. j. 2 As 33/2016 - 53, podobně též např. rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2019, č. j. 2 As 145/2018 - 43, bod 18).

V takovém případě nebyl správní orgán I. stupně povinen zvlášť vyrozumívat žalobce o provádění důkazů mimo ústní jednání podle § 51 odst. 2 správního řádu (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2013, č. j. 1 As 157/2012 - 40). Plně postačovalo, pokud měl žalobce možnost seznámit se s těmito listinami nahlédnutím do spisu.

22. Tento žalobní bod je tedy nedůvodný.

IV.b) Otázka porušení povinnosti provozovatele

23. Jádrem sporu je především otázka, zda lze žalobci klást k tíži porušení povinností provozovatele ve smyslu § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, a tedy zda tím naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 125d odst. 1 písm. e) téhož zákona.
24. Podle § 125d odst. 1 písm. e) zákona o silničním provozu „[p]rávnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jako provozovatel vozidla (...) v rozporu s § 10 odst. 1 písm. d) přikáže řízení vozidla nebo svěří vozidlo osobě, o níž nezná údaje potřebné k určení její totožnosti.“
25. Podle § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu „[p]rovozovatel vozidla nesmí přikázat nebo svěřit samostatné řízení vozidla osobě, o které nezná údaje potřebné k určení její totožnosti“.
26. Podle § 10 odst. 4 zákona o silničním provozu jsou „[p]rovozovatel vozidla a osoba, které provozovatel svěří vozidlo, s výjimkou, kdy provozovatelem vozidla je zpravodajská služba, [...] povinni na výzvu policie, krajského úřadu nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností sdělit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla podezřelého z porušení ustanovení tohoto zákona; tímto ustanovením není dotčeno ustanovení zvláštního právního předpisu“.
27. Výkladem shora citovaných ustanovení se zabýval žalovaným odkazovaný rozsudek NSS ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 21/2011 – 52, byť tak činil ve vztahu k někdejšímu § 125 odst. 2 zákona o silničním provozu, jež pozbylo účinnosti dne 31. 10. 2011, kdy byla zákonem č. 133/2011 Sb. skutková podstata předmětného deliktu včleněna jednak pod stávající § 125c odst. 2 zákona o silničním provozu (u osob fyzických) a jednak pod stávající § 125d odst. 1 písm. e) téhož zákona (u osob právnických a fyzických podnikajících; přičemž právě tohoto ustanovení bylo užito v nyní posuzované věci). Soud přitom nemůže souhlasit s názorem žalobce, že by závěry rozsudku NSS ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 21/2011 – 52, nebyly ve vztahu k nyní posuzované věci přílehlavé. Jakkoli skutkové okolnosti případu řešeného zmiňovaným rozsudkem NSS byly zčásti odlišné o nyní posuzované věci (ve zmiňované věci řešené NSS byla jako provozovatel obviněna fyzická osoba, která navíc sama podávala vysvětlení), tak zde podaný výklad aplikovaných zákonných ustanovení o povinnostech provozovatele při svěření vozidla jiné osobě má všeobecnější dopad (srov. např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 2020, č. j. 32 A 40/2018 – 48, body 28 až 35) a lze jej vztáhnout i na nyní posuzovanou věc.
28. Zdejší soud proto s odkazem na výkladové závěry rozsudku NSS ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 21/2011 – 52, konstatuje, že ustanovení § 125d odst. 1 písm. e) zákona o silničním provozu (jež bylo použito v nyní posuzované věci) zakotvuje přestupek právnické nebo podnikající fyzické osoby navazující na zákonnou povinnost obsaženou v § 10 odst. 1 písm. d) téhož zákona, tj. povinnost provozovatele vozidla znát identifikační údaje řidiče, jemuž přikázal nebo svěří samostatné řízení vozidla. Pro naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku je třeba splnit tyto tři podmínky:

- 1) pachatel – právnická nebo podnikající fyzická osoba je provozovatelem vozidla (popř. je osobou, již bylo svěřeno řízení vozidla);
- 2) pachatel přikázal řízení vozidla nebo svěřil vozidlo jiné osobě;
- 3) pachatel nezná údaje k určení totožnosti této osoby (řidiče).

Pro naplnění odpovědnosti za předmětný přestupek není vyžadováno zavinění, jde o princip tzv. objektivní odpovědnosti. Podstatné přitom je, že daným přestupkem není postihováno jednání pachatele spočívající v nesdělení údajů potřebných k určení totožnosti řidiče vozidla. Pachatel je zde trestán pouze za nevědomost o totožnosti řidiče. Každý provozovatel vozidla proto musí vědět, kdo jeho vozidlo řídí; pokud tuto skutečnost neví, porušuje tím svou zákonem uloženou povinnost. Jak přitom NSS v rozsudku ze dne 30. 3. 2011, č. j. 1 As 21/2011 – 52, výslovně zdůraznil, „[p]ro *splnění povinnosti vyplývající z § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu totiž nestačí znát jen okruh pravděpodobných řidičů, nýbrž je třeba vědět, které konkrétní osobě bylo přikázáno nebo svěřeno řízení vozidla, resp. komu bylo umožněno vozidlo řídit*“ (zdůraznění doplněno soudem).

29. Pokud jde o splnění první podmínky, její naplnění není v nyní posuzované věci nikterak sporné, neboť žádnou ze stran není zpochybňováno, že žalobce je právnickou osobou provozující vozidlo. Podstatně spornější je naplnění druhých dvou podmínek.
30. Pokud jde o podmínku druhou, tak ta se na první pohled může rovněž jevit jako nesporná, neboť žalobce nepopírá, že vozidlo svěřil jiné osobě, přičemž za tuto osobu označuje svého zaměstnance J. K.. Problém však spočívá v tom, že žalobce zřejmě považuje svého zaměstnance J. K. za jedinou osobu, které své vozidlo svěřil, a proto je přesvědčen, že sdělil-li správním orgánům totožnost této osoby, pak dostal své povinnosti sdělit skutečnosti potřebné k určení totožnosti řidiče vozidla, a tedy nemohl porušit povinnost plynoucí z § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. Právě v tomto se však žalobce mylí. Za osobu, které žalobce svěřil své vozidlo, je třeba považovat nejen osobu, již bylo vozidlo svěřeno v konkrétní den (resp. v inkriminovaném okamžiku, kdy bylo policejním orgánem zaznamenáno překročení rychlosti vozidla provozovaného žalobcem), ale také kteroukoliv jinou osobu, které žalobce vědomě umožnil se svým vozidlem disponovat. Mezi tyto osoby patří nejen zaměstnanec J. K. (jehož žalobce označil), ale také rodinní příslušníci tohoto zaměstnance, neboť jak žalobce výslovně uvedl ve svém vyjádření ze dne 11. 10. 2019 (viz bod 3 výše): „*Pan K. je zaměstnancem obviněného, který předmětné vozidlo má svěřeno k užívání a vozidlo může užívat nejen pro služební účely, ale i soukromé. Vozidlo může půjčovat rodinným příslušníkům*“ (zdůraznění doplněno soudem). Svolil-li však žalobce k tomu, aby jeho zaměstnanec mohl půjčovat předmětné vozidlo i svým rodinným příslušníkům, pak tím žalobce současně projevil vůli, aby i tyto rodinné příslušníky dané vozidlo užívat, a tedy toto vozidlo svěřil i jim (byť nepřímým prostřednictvím zaměstnance). Jinak řečeno, poskytl-li žalobce svému zaměstnanci benefit spočívající v tom, že smí svěřené služební vozidlo dále půjčovat i svým rodinným příslušníkům, pak se osob okruh osob, jímž bylo řízení předmětného vozidla svěřeno, logicky rozšířil i na tyto rodinné příslušníky. Za této situace soud zcela souhlasí se závěrem správních orgánů, že pokud žalobcem označený řidič (jeho zaměstnanec J. K.) odepřel podání vysvětlení se slovy „...vím, kdo vozidlo řídil, jelikož se jednalo o osobu uvedenou v poučení, odepírám podat vysvětlení.“, pak skutečně existuje reálná možnost, že vozidlo řídil některý z rodinných příslušníků zmiňovaného zaměstnance, neboť žalobce k tomuto způsobu užívání v souvislosti se svěřením vozidla svému zaměstnanci svolil. Druhá podmínka skutkové

podstaty předmětného přestupku tedy byla naplněna tím, že žalobce svěřil své vozidlo blíže neurčenému okruhu rodinných příslušníků svého zaměstnance.

31. Totožnost žádného z rodinných příslušníků zaměstnance J. K. přitom žalobce nebyl schopen sdělit, čímž došlo k naplnění podmínky třetí. Zde soud opět souhlasí se závěrem správních orgánů, že předal-li žalobce své vozidlo svému zaměstnanci a současně umožnil toto vozidlo užívat i rodinným příslušníkům tohoto zaměstnance, pak skutečně není zbaven povinností provozovatele plynoucích z ustanovení § 10 zákona o silničním provozu. Jinými slovy, umožnil-li žalobce řízení svého vozidla též rodinným příslušníkům tohoto zaměstnance, pak coby provozovatel byl povinen znát i identitu těchto rodinných příslušníků (§ 10 odst. 2 zákona o silničním provozu), a to z důvodu určení totožnosti konkrétního řidiče v případě podezření z porušení pravidel silničního provozu (§ 10 odst. 4 zákona o silničním provozu). Není přitom rozhodující, že žalobce s těmito rodinnými příslušníky vůbec nepřišel do kontaktu a že fyzicky své vozidlo předával pouze svému zaměstnanci J. K.. Rozhodující je, že žalobce tyto rodinné příslušníky vědomě zahrnul mezi osoby, jimž může být jeho vozidlo svěřeno, čímž na sebe převzal i odpovědnost pro případ určení jejich řidičské totožnosti. Bylo tedy na žalobci, aby si totožnost těchto osob zjistil ještě předtím, než své vozidlo předal svému zaměstnanci, a tím i do dispoziční sféry rodinných příslušníků tohoto zaměstnance.
32. Soud přitom nepovažuje za nikterak nepřiměřené či omezující, pokud by zaměstnavatel přenechal svému zaměstnanci služební vozidlo k soukromým účelům za podmínky, že mu tento zaměstnanec sdělí osobní údaje rodinných příslušníků, kterým bude svěřené vozidlo případně půjčovat (čili v praxi by byl proti protokolu o předání služebního vozidla paralelně předán jmenný seznam oprávněných rodinných příslušníků). Stejně tak může zaměstnavatel služební vozidlo svěřit svému zaměstnanci s podmínkou, že jeho další půjčování rodinným příslušníkům omezí nebo zcela zakáže (a případná porušení této podmínky si vůči zaměstnanci zajistí v rámci pracovněprávních sankcí). Pokud však žalobce coby zaměstnavatel předal svému zaměstnanci služební vozidlo bez jakýchkoliv příslušných opatření a umožnil jeho neomezené půjčování i rodinným příslušníkům tohoto zaměstnance, u nichž neznal totožnost, pak se tím sám vystavil riziku postihu provozovatele pro případ, že se některý z těchto rodinných příslušníků při řízení svěřeného vozidla dopustí protiprávního jednání. Tak tomu bylo i v této věci, kdy žalobce byl sice schopen sdělit totožnost zaměstnance, jemuž své vozidlo svěřil, ale nikoliv již rodinných příslušníků tohoto zaměstnance, jimž své vozidlo svěřil rovněž (byť nepřímo prostřednictvím daného zaměstnance). Skutková podstata přestupku provozovatele spočívajícím v neznalosti údajů potřebných k určení totožnosti osoby, již bylo svěřeno řízení vozidla [§ 125d odst. 1 písm. e) zákona o silničním provozu ve spojení s § 10 odst. 1 písm. d) téhož zákona], tak byla jednoznačně naplněna.
33. Nutno podotknout, že správní orgány nedovožovaly odpovědnost za přestupek na základě úvahy, že by vozidlo mohla řídit jen jediná osoba, jak je naznačováno v úvodu žaloby. Nic takového z obsahu napadeného ani prvostupňového rozhodnutí nevyplývá, naopak z rozhodnutí obou stupňů vyplývá, že odpovědnost za přestupek byla dovozena právě z neznalosti konkrétních osob, jež mohly svědomím žalobce užívat jeho vozidlo ve stejném rozsahu jako jeho zaměstnanec J. K. (a jimž v tomto rozsahu bylo užívání vozidla svěřeno).
34. Z téhož důvodu je lichá námitka žalobce, že by byl sankcionován za to, že jeho zaměstnanec Ján Kurta využil svého práva odepřít podání vysvětlení. Napadeným ani prvostupňovým rozhodnutím není vyslovována vina za to, že by žalobcův zaměstnanec J.

K. nevypovídal, nýbrž za to, že žalobce nebyl schopen sdělit totožnost jiných osob, jimž svěřil samostatné řízení svého vozidla, ačkoliv takové osoby zde (kromě zmiňovaného zaměstnance) zjevně byly. Skutečnost, že J. K. odepřel podat vysvětlení v části týkající se identity konkrétního řidiče s odkazem na osobu blízkou, sloužila pro správní orgány toliko jako vodítko k úvaze, že řidičem byl patrně některý z rodinných příslušníků J. K.. Tato úvaha je zcela logická, zvláště když sám žalobce připustil, že J. K. je jeho zaměstnancem, *[k]terý předmětné vozidlo má svěřeno k užívání a vozidlo může užívat nejen pro služební účely, ale i soukromé. Vozidlo může půjčovat rodinným příslušníkům*“ (viz vyjádření žalobce ze dne 11. 10. 2019). V tomto kontextu správní orgány zcela správně usoudily, že odmítl-li J. K. vypovídat o identitě řidiče s poukazem na osobu blízkou, pak se jako řidič zcela logicky nabízel některý z jeho rodinných příslušníků, jimž mohl na základě žalobcova svolení svěřené služební vozidlo dále půjčovat, a nebyl-li žalobce schopen totožnost tohoto rodinného příslušníka určit, pak coby provozovatel nedostal povinnosti ve smyslu § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu a naplnil tak skutkovou podstatu přestupku dle § 125d odst. 1 písm. e) téhož zákona.

35. Neobstojí ani argument žalobce, že pokud by jeho vozidlo řídil rodinný příslušník jeho zaměstnance, byla by tato skutečnost zaznamenána v knize jízd. Záznam jízdy se logicky činí až poté, co byla jízda absolvována, čili totožnost řidiče je z takového záznamu zjistitelná až dodatečně. Dle soudu však z dikce § 10 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu vyplývá, že provozovatel je povinen znát údaje potřebné k určení totožnosti příslušné osoby nejpozději v okamžiku, kdy jí svěřil či přikázal samostatné řízení svého vozidla. Záznamy v knize jízd přitom ztotožňují řidiče právě až v souvislosti s již vykonanou jízdou, nikoliv k okamžiku svěřením vozidla. Rodinní příslušníci žalobcova zaměstnance přitom s žalobcem zjevně neměly sjednán žádný pracovní či jiný smluvní závazek, proto přirozeně neměli povinnost vyplňovat knihu jízd, mohli tak činit leda dobrovolně. Za této situace musel žalobce počítat s rizikem, že některé absolvované jízdy nemusejí být řádně zaznamenávány a on tak nebude schopen dotyčného řidiče zpětně dohledat. V této souvislosti lze opět připomenout, že chtěl-li se žalobce vyhnout nepříjemnostem s tím spojeným, pak měl svým zaměstnancům v souvislosti se svěřením služebního vozidla stanovit jednoznačnější pravidla, tedy buďto po nich předem požadovat sdělení identity dalších osob, kterým bude svěřené služební vozidlo dále půjčovat, anebo půjčování služebního vozidla rodinným příslušníkům zcela zakázat, popř. přijmout jiné vhodné opatření. V opačném případě musí žalobce počítat s rizikem, že dopustí-li se v souvislosti s řízením jeho vozidla protiprávního jednání osoba, kterou nebude schopen ztotožnit, pak jakožto provozovatel ponese odpovědnost za sankci.
36. Namítal-li žalobce, že v případě sdělení totožnosti rodinných příslušníků J. K. by správní orgány zřejmě přišly s argumentací, že provozovatel vozidla pouze stanovil okruh případných řidičů v době spáchání přestupku, pak soudu není zcela zřejmé, kam žalobce touto argumentací mířil. Lze proto pouze obecně zkonstatovat, že žalobce totožnost rodinných příslušníků J. K. v průběhu správního řízení nesdělil, tedy je bezpředmětné spekulovat, co by se bývalo dělo, kdyby tak býval učinil.

V. Závěr a náklady řízení

37. S ohledem na výše uvedené soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I).
38. O nákladech řízení účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo

na náhradu nákladů řízení, neboť nebyl procesně úspěšný. Procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 28. června 2021

Mgr. Josef Straka, v. r.
samosoudce